

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1911, 07.07.1911**

Číslo ročníků: **1, 22**

Číslo výtisků: **1, 22**

Datum vydání čísla: **07.07.1911**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: **, ,**

— Oj, čert tě vezmi.
— Císlo třicet devět?
— Ano.

— Tak to je ten, jemuž já chei
prodati tvůj dům.

— Komu? Ogurcovi? Jak to chceš
prodati Ogurcovův dům Ogurcovi?

— Protože on mi řekl, že koupí
nový dům a svůj prodá.

— Nu? A mně řekl, že svůj dům
prodá a koupí nový.

— Idiote. To znamená, že jsme
mu chtěl prodati jeho vlastní dům?
Pěkný podnik.

Bratři seděli mlčky, sklonivše
hlavy, unavené myšlenkami, běháním
a kalkulacemi.

— Jášo, tiše se zeptal Abraham
zkormouceným hlasem, jak jsi mohl
řici, že jeho jméno začíná nac když
se jmenuje Ogurcov?

— Hm, končí se na e... A co's ty
řekl? Na b? Kde je tu b?

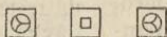
— Jášo... Tak co? Obchod tedy
praskl?

— A co ty myslíš? Jestli chce je-
ště jednou koupiti svůj vlastní dům,
tu obchod nepraskl a jestli toho má
jednou dost — tak to necháme bě-
žet.

— Jášo! vykřikl pojednou Abra-
ham Gidalevič a udeřil rukou do
stolu — tak obchod není ještě
pryč!... Co tedy máme? Jednoho
Ogurcova, který chce prodati dům
a chce koupiti dům! Viš co udělá-
me? Ty hledej pro Ogurcovův dům
jiného kupce, ne Ogurcova, a já naj-
du Ogurcovu jiný dům, ne Ogurcov-
ský. Nu?

Oči smutného Jáši vzlanuly ra-
dostí, hrdoostí a něžností k mladšímu
bratru.

Abrahame! Napadla ti taková ge-
niální myšlenka, že... dnes zaplatím
tvou kávu.

D O P I S Y.

Kolonščina (Kijev. újezda).

Naše vesnička byla založena
hned po zrušení roboty velkostatká-
řem Rychlinským, který zde vysta-
věl několik chalup, ke každé dal
několik desjatin země a osadil v
nich chudé Poláky. Tito však asi
za dva roky utekli, a na jejich místo
přišli naši milí sousedé Němci, kteří
zde živořili asi 20 let jako nájemci;
poněvadž se jim špatně dařilo, po-
čali na začátku osmnásátých let
prodávati své právo na nájem Ce-
chům, tak že za dva roky zde ne-
bylo ani jednoho Němce.

Páda byla velmi zapuštěná, tak
že z počátku někdy nebylo možno
ani zaplatiti nájem, ale za několik
let to již vyhlíželo zcela jinak. Ze
všech okolních vesnic jsme svázeli
hněj, a to z počátku zcela zadarmo,
ještě někdy nám zaplatili; později
jsme museli platit již 50 kop. za
fáru, a nyní ho nikdo neprodá. Ro-
ku 1897 jsme koupili svoji zem po
110 rub. desjatinu, a to 223 desja-
tin, a r. 1903 někteří přikoupili
ještě 57 desjatin od majetku Ma-
kovištského po 240 rub., tak že
nyní máme 28 des. Z obilí pěstuje-
me pšenici, oves, viku, jetel a
chmel, ač ne v takovém množství,
jako krajané na Volyni. U nás ani
jeden hospodář nemá 100 kop., nej-
více 80 kop. Hovězí dobytek máme
pěkný a dává nám největší užitek,
poněvadž jsme blízko Kijeva; proto
mu věnujeme také největší péči.

Hospodářství je v dobrém stavu.
Poněvadž pěstujeme mnoho dobyt-
ka, máme s dostatek přirozeného
hnoje a málo používáme umělých

hnojiv, vyjma sádru. Zkoušeli jsme
to s Thomasovou moučkou a s
kainitem, ale to se neosvědčilo. Za-
cích strojů je u nás 7, žentourovou
mlátičku má každý hospodář, též
řezačku, pařák a čističí mlýnek.
Továren u nás není, jen jeden sou-
sed má výrobu cementových tašek,
žlabů a kruhů na studny. Hospo-
dáři mají od 1 do 39 desjatin. Pří-
mého volebního práva nemá žádný,
v 1. sjezdu volí 5, ve druhém 8
sousedů.

V naší obci je cerkovno-pri-
chodská škola, kterou sami vydr-
žujeme. Vyučuje se jen rusky,
teprve letos se počalo částečně učiti
česky. Všechny školní děti jsou
české a bývá jich 18 až 22. Do
školy chodí všechny děti z obce.
Negramotných u nás není, všichni
sousedé umějí číst a psát česky a
částečně i rusky. Střední školu
navštěvuje jeden, vysokou žádný.

Vyznáním jsme byli do r. 1892
všichni katolíci a jezdili jsme do
kostela do Makarova, což je od nás
asi 8 verst. Když v tomto roce po-
čali volynští Cechové přijímati hro-
madně pravoslaví, sešli jsme se
všichni sousedé k poradě, neboť
polští kněží se nám již dávno nelí-
bili. Na poradě bylo jednomyslně
usneseno přijati pravoslaví. Byli
zvoleni 3 občané, kteří počali vyjed-
návatí s profesorem Jarešem. Ten
nás ihned zavedl k profesoru Rach-
maninovu, který byl tehdy majite-
lem kolonščinského velkostatku a
zároveň předsedou kijevského Slo-
vanského spolku a často s námi
besedoval P. Rachmaninov nás do-
provodil k generál-gubernátoru, hra-

běti Ignatěvu. Bylo to brzo po vys-
věcení chrámu Páně v Hlinsku, a
hrabě Ignatěv nám vypravoval, jak
dojemná byla tato slavnost, chválil
velice Cechy a nařídil mírovému
posředníku, pristavu i ve volostí,
aby ihned vykonali vše potřebné, a
za sebe poslal činovníka, aby to
bylo slavnější. Tim se dostala do
proudu policie, měli jsme pořá-
d návštěvy, a z toho naši polští sou-
sedé nadělali klepů, že jsme byli
převedeni na pravoslaví násilně, že
jsme při tom plakali, a t. d. Gene-
rál-gubernátor nás měl velmi rád a
slíbil nám všemožnou pomoc, a také
když jsme něco potřebovali, jsme
to okamžitě dostali. To jsme počí-
teli hlavně při kupování nových po-
zemků, při čemž se tehdy dělalo
mnoho překážek, kdežto nám bylo
vydáno povolení ihned. Tak jsme
již 19 let pravoslavní a dosud jsme
tohoto kroku nelitovali. Naši du-
chovní jsou s námi také spokojeni,
třeba že se nepostíme.

Většina sousedů čtou české kni-
hy, někteří též ruské. Je nás 14
rodin a odebíráme 13 výtisků,
„Cechoslovana“ (ten čtrnáctý se
snad nyní předplatí*); dříve se ode-
bíralo 5 výt. „Rodiny“, 2 „Nivy“,
a 2 „Národních Listů“. Spolků ne-
máme; je zde jen veřejná knihovna,
v níž je asi 115 českých a 300
ruských knih. Tyto byly poslány z
kijevského oddělení Učebního So-
věta a jsou mezi nimi velmi pěkné,
ale málo se čtou, kdežto českých
se v zimě nedostává. Záložny ani
vzájemně pojišťovacího spolku ne-
ní; před několika roky se o tom
jednalo, ale pak se od toho upus-
tilo.

Rusové hospodáři podle nás a
řikají, že mají u nás školu; třípo-
lního hospodářství již ponejvíce za-
nechali, seji jetele a směsky. Chmel
má jen jeden.

Zijeme s nimi v dobrém pomě-
ru; chudí ovšem závidí zámožným,
ale to je všude. Smíšených sňatků
u nás není.

Na výstavě, pořádané loni zem-
ským agronomem v Borodance
obdržel jeden náš hospodář stříbr-
nou medaili za chmel, a naše děv-
čata bronzovou medaili a pochvalný
list za ruční práce. *Mv.*

Co s Moštěnicí.

(Kus historie z poslední doby o ní a je-
jích sousedech: Křivíně, Mohylancech a
Kurhanech).

O těchto místech, zvláště Moš-
těnici, se velmi mnoho mluví, skoro
každý něco slyšel povídat, — jak

* Tímto způsobem by Kolonščina se
stala první českou osadou na Volyni, kde
každá rodina by měla svůj vlastní čes-
pis. Všechna čest Kolonščině! *Red. kce.*

však se to všecko má, kde byl začátek všeho, dále pak, jaký byl vývoj, ví málo kdo!

Vzácnou laskavostí p. Martinovského z Dědovy Hory dostalo se nám trochu světla na celou tu historii, o kterou neváháme se ihned s váženými p.p. čtenáři sdělit, v té pevné naději, že aspoň někteří z nich po jejím přečtení přiloží ruku k dílu, výhodné příležitosti využijí a tak k posílení našich českých posic přispějí. Nebude snad věci na škodu, začneme li, jak se říká, od Adama.

Misty výše jmenovanými vládl v letech 50 tých minulého století jakýsi kníže Antropov. Byla to celá panství veliké rozlohy; tak měl Křivín přes 2.000 desj., Mohylany přes 500 desj., Kurhany přes 1.500 desj. a Moštěnice, o kterou zvláště nám jde, též tolik. Nemoha takového jmění sám spravovati, jak zcela přirozeno, pronajímal je po částkách na dobu 6 ti, 12 až 30 ti letou po 30 kopejkách z 1 desjatiny. V majetku, jenž přináležel k Moštěnici, bylo asi 500 desj. křovisek, které si najalo — též po 30 k. z desjatiny — asi 30 Holendřů na dobu 30 let v naději, že křoviska vykácejí půdu zpracují, a tak v úrodné lány promění. Ale nedokázali to; měli více vůle, než-li síly. V letech 70 tých začali němečtí spekulanté zde kupovati celé oblasti lesů — ovšem jen dříví, na jichž vykáčení najímali si z Pruska dělníky, kterým po skončení kampaní se zde zalíbilo tak že si začali i půdu najímati, kde se dalo. Tak se stalo, že někteří z nich přežali oněch 500 desj. křovisek od 30 Hollendřů, kteří se pak přestěhovali za Kazatín, kde založili novou osadu, zvanou Hollendry.

Za této záměny Hollendřů s Němci, zemřel zmíněný kníže Antropov a dědicen jeho statků stal se kníže Jablonovský, který též, co mohl a co kdo chtěl, pronajímal. Tak ku př. skoro celé panství Křivinské dal v nájem židu Herrmannovi, který pak dosti lacino stal se i jeho majitelem: půjčoval knížeti peníze a pak panství koupil, jedni praví, úskokem (vyčkal prý „třídenního manifestu“), druzí jen na 90 let, jiní pak, že navždy.

Tento Jablonovský zdá se měl dosti dobré srdce — aspoň před smrtí. Z Křivinského panství pronajal asi 50 desj. — po dílech od 5 — 15 desj. — několika Němcům a Polákům, jimž pak je na smrtelném loži vůbec úředně i daroval. Ovšem jak lidská přirozenost ani jinak nepřipouští — šťastní obdarovani nemohli se mezi sebou o dar shodnouti: každý by byl nejraději dostal více než-li mu připadalo —

a darováno bylo jen 50 desj.!

Zbýlá tři panství Mohylany, Moštěnice a Kurhany, koupil po smrti Jablonovského od jeho dědiců velkoobchodník Křižanovský. Za něho oni němečtí dělníci, co přežali těch 50 desj. křovisek — Křižanovský hned, jak se ujal svých panství, zvýšil nájem z 30 kop. na 1 rubl 30 kop. — již odstranění jejich dokonali, půdu srovnali a založili obec, již dali název: Hryntál-Moščanovka. Křižanovský však dlouho panství nadržel; záhy odovděl a nemaje potomků, ponechal „těžkou“ péči o tak rozsáhlý majetek jinému, a sice takto: Ponechal si jen místo Hrabovec — mezi Mohylany a Moštěnicí — ve výměře 100 desj., kde si vystavěl nádhernou dáčnickou vilu, by měl kam svou hlavu uchýlití za hříšných letních veder; všecko pak ostatní prodal státnímu radovi, p. z Müllerů, který nemoha mu tak obrovité panství hotově zaplatiti, zůstal mu 80.000 rublů viseti pod základnou. Pan z Müllerů byl člověk činů, ale nest'astné ruky. Dal se hned do stavby velikého mlýna parního, ale daleko to s ním nepřivedl, ježto nebylo — peněz! Z počátku si hleděl vypomoci tím, že „přirazil“ nájemníkům na nájemnému.

Ježto to však na dlouho nestačilo, hledal pomocníka, kterého našel v p. Gust. A. Lesigovi, bývalém pruském důstojníku a nyní majiteli pěkných pozemků v Zaborolu u Rovna. Lesig však nepronikaje dosti spletitost ruských zákonů, měl v přátelských službách hrab. Krasického žijícího v Kijevě a občas dojíždějícího do Zaborol. Lesig se s Müllerem takto shodli: Lessig půjčil Müllerovi 45.000 rublů, ale v základné (v hypotéce) ce napsalo, že mu půjčil 80.000 rublů, kromě toho Müller se zavázal, že v případě svého nezaplacení dává Lesigovi právo vykáčet Kurhanické lesy.

Nyní mohl Müller stavět dále; dlouho to však zase nešlo. Jsa službou u generál-gubernátora vázán bydliti v Kijevě, musil u stavebníků jen cizí lidi — tak byl s penězi brzy u konce, ba nadělal se stavbou tolik dluhů, že již raději ani do Kurhan nepřijížděl. Jakmile se totiž jen proslechlo, že Müller přijel do Kurhan, sběhlo se tam ihned z okolí, nejvíce z Ostroga, velmi mnoho lidí (truhláři, tesaři, nádeníci atd.), aby ho přátelsky pozdravili a starostlivě se ho pozeptali, jak se mu nyní vede, zvláště pak, zlepšil-li se již jeho finanční stav atd. Pan z Müllerů jsa takovouto přátelskou pozorností překonan, po úradě se svým správcem Berzínem se rozhodl, že raději Moštěnici s jejími 1.500 desj. prodá. Za tím

účelem seznámil se Berzín s jakýmsi M. F. Mironovičem, Rusem to v Křivíně, 10 verst od Kurhan žijícím a s J. Lorenzem, upřímným a dobrým Čechem. Utvořil se brzy (Mironovič jezdil, agitoval: měl slíbených 30 desj. zdarma od Müllera, sežene-li spolek) spolek asi 40 členů, v němž bylo i mnoho Čechů (mezi nimi byli zvláště: Hořenní z Krajeva, Martinovský v Dědovy Hory, Trnka z Molodavy, Bakal z Podlisek aj. v.), který zakoupil i s budovami kamenno-vápenný lom, cihelnu a 1/4 lesa po 160 rublech za 1 desjatinu s dluhem banky Poltavské (hypotéka Křižanovského), kterého bylo 80 rublů na 1 desj. Mohli tedy každý dáti jen 80 rublů, proto se každý zakupoval, jak mohl a hned dal zálohu po 5 rublech na 1 desj.

Více se však každý přece bál dáti, ježto ta Křižanovská pohledávka (bank) stále strašila a všelijak se začala vykládati, až při utvrzení kupčí (provedení smlouvy) chtěli se vyrovnati. Ale přívrženci pana z Müllerů — za peníze ovšem — kupujícími vymlouvali, jen aby se nebáli a vnesli aspoň polovinu — 40 rublů „Co je Vám do dluhu?“ říkali, „Müller prodává jen část pozemků a zbývá mu přece přes 2.000 desj.“ Vnesli tedy na 1 desj. 40 rublů, druhých 40 rublů se mělo dáti až při utvrzení kupčí. Učinili tak tím spíše, ježto Müller těm kupujícím, kteří neměli právo na koupi, ochotně slíbil ústní svoji přimluvu na úradě; jen aby si žádost ihned napsali.

Ale zatím, když se přibližovala doba ke kupčí, začaly se troustiti různé pověsti, které mnohé odvracely; zvláště to byli Němci z Hrintálu, kteří tu cenu nyní dáti nechtěli. Když však přišlo do tuhých, umoudřili se, vnesli 40 rublů a dali se vepsati v řady kupujících s prosbou, aby každý zůstal na místě a byl osvobozen od metání losů. Když se zdálo, že takto celá akce přivede se ke konci — sjel najednou do všeho blesk, který způsobil zděšení: Poltavská banka vystavila plakáty, jimiž oznamovala veřejný prodej Müllerových statků, ježto jest dlužen 5.000 r. úroků; tím bylo provedení kupní smlouvy zabráněno. Co dělají? Prodlali tedy některé budovy, peníze sehnali a 5.000 r. zaplatili: Sotva však tak učinili, — s energií lepší věci hodnou — padla rána nová: Ukázala se k vyplacení celá Křižanovského základná na 80.000 r. To je ohromilo! Tu zaplatiti nemohli. A ještě než-li se vzpamatovali — aby bylo do třetice všeho dobrého i zlého, padla rána třetí, která jim dodala: Pan Lesig ze Zaborol představil i svoji za-

kladnou — též 80.000 r. Perspektiva do budoucnosti velice smutná — v dále ukazovaly se obrisy katastrofy! Nyní byla dobrá rada drahá. Pan z Müllerů radil kupujícímu, aby do Poltavy zaplatil zase 5.000 r., že jim za to dá ubezpečení na celý svůj majetek, že jim dá v nájem Moštěnici, s právem káceti dle libosti les — jen aby z toho platili roční úroky a zbytek, co bude nad to něco málo — dají jemu. Ale tu ozvaly se rozhodné hlavy, že nechťejí nájem, nýbrž kupovat. Ovšem ukazovali zase jiní, že nájem by se kupní listina nerušila atd. — zvláště když v kupní listině bylo jen 40 rodin a kupovalo ve skutečnosti na 90: že by mohli mítí tedy nájem ti, kteří nejsou v listině, že by se tak oběma stranám vyhovělo. Nápadů bylo tedy dosti — tolik, že se dlouho pro žádný nemohli ujednotit. Nájem neučinili — a Müllerovy statky se v Poltavě prodávaly veřejně. Hlavní kupci byli: Křižanovský a Lesig. Martinovský s Reimem, byli od spolku kupujících delegováni jako důvěrníci jeho, aby jeli do Poltavy a byli při prodeji. Na cestě se zastavili v Kijevě u Křižanovského, kterého uprosili, že v případě koupení z nich více nevezme, než-li co obnášela jeho základná. Ale což koupili Lesig? Ten má právo fiktivní, mohl by býti odmrštěn, mimo to jest pruský, Krasický pak, jeho důvěrník a „spolupracovník“, rakouský poddaný. Více jim Křižanovský slíbiti nechtěl. Za takovýchto „vyhlídek“ jel Reim s Martinovským do Poltavy, kde již se setkali s Lesigem, Krasickým a novým jejich důvěrníkem, jakýmsi Džorževským. Lesig si totiž s Krasickým snadno pomohl, aby své ruské nepoddanství obešli! Najali si v Kijevě ve Volžsko-Kamské bance N. P. Ruzského, který delegoval svého tajemníka Džorževského, aby za Lesigovy peníze kupoval. Křižanovský držel jen do výše své základné a bankovní dluhu — Džorževský však, za Lesiga a Krasického, který si mezi tím již dále k usnadnění koupě získal špatně pověstného žida Alperona z Rovna, držel výše, aby Lesig přišel ke své základné: přeplatil tedy Křižanovského a koupil všecka tři panství: Mohylany, Kurhany i Moštěnici.

Při této příležitosti poodhalíme závoj z minulé činnosti Alperonovy ve „prospěch“ Cechů: Alperon byl totiž důvěrníkem hraběte Tolstého, když prodával Lysinu Cechům v Dubenském új. Ovšem ani kuře darmo prý nehrabe a milý Alperon, poněvadž jest větší než-li kuře, chtěl teprve něco nahrabat: chtěl o 30 rublů na 1 desj. na Ce-

ších více než měl, ovšem bez vědomí hraběte. Díky však zvláštní náhodě se mu to nepovedlo: Studující syn upřímného Cecha, p. Grünera z Volkova na Kočovniku, jest důvěrným přítelem studujícího syna hr. Tolstého, z kteréhož příčiny oba studující se vzájemně navštěvují. Při jedné takové návštěvě hr. Tolstá zvěděla, že Grüner jest Cech z Dubenského új. Hned se ho vyptávala, jak se tam Cechům vede a zda-li již mají koupit Lysinu u konce. Když p. mladý Grüner mezi řečí prozradil, že Alperon chce o 30 r. na 1 desj. více, o nichž hrabě věděti nemá — otec Grünerův koupil také 30 desjatin — hrabě dal hraběnce ihned své plnomocenství (sám byl nemocen), aby k Alperonovi došla a vše vyšetřila. Hraběnka tak učinila a přesvědčivši se o správnosti tvrzení Grünera ml., požádala Alperona, aby jí dal plnomocenství hraběte k přehlédnutí.

Úslužný vždy — rozumí se nyní zvláště — žid ničeho netuše, velmi ochotně listinu hraběnce předložil: ta listinu vzala, k jeho velikému zděšení ihned roztrhala a s patřičným výkladem, proč tak činí jemu pod nohy hodila. Roztomilý židák se stal najednou velmi špásovým: že prý chtěl s Cechy jen žertovat... , kde pak on a švindl. Hraběnka ovšem takovým židovským žertům nechtěla porozumět, odjela do Lysiny, kde prodej s Cechy ve 3 dnech ukončila — bez doplácení 30 rublů na desjatinu.

Nyní tato povedená kompanie udělala se spolkem kupujících krátký proces. Krasický řekl: Dáte za 1 desj. 207 rublů 75 kop. a bude Vaše a neslevil ani kopejky, ať prosili anebo neprosili. O těch tisících, co zaplatili dřívě, nyní se nemluvalo — ty byly v pekle! A Lesig nebyl lepší. Ten říkal: Já majetek Váš nekoupil, to Ruzský koupil — já Vám nemohu přece nic sleviti. Ze koupil Ruzský — vlastně Džorževský, za Lesigovy peníze, Lesig ovšem neřekne.

Tak byli nuceni kupovati poznovu, jak Cesi, tak Němci. Co zbývalo jiného? A tu jsme u příčiny, proč celou věc tak ze široka vykládáme. Z Cechů měl ke koupí právo každý, z Němců pak málo kdo; dále pak dlouhým processem — zvláště v letech 1902 — 04 šlo do tuhého — kupující mnoho utratili, tak že finančně značně sesláblí. Zvláště Němci tu ztrátu těžce nesli, poněvadž vůbec s malým kapitálem začali. Proto byla většina kupujících Lesigem přinucena udělati základnou na nedostávající se peníze; ovšem hlavní vinu na tom, že vše přišlo tak draho, nese Krasický a Alperon! Co jedině nyní trochu

jejich postavení usnadňuje, jest že jsou rozděleni na 4 díly. Dědova Hora má smlouvu zvlášť, Moštěnice pak Hrintál a Dubek také každý zvlášť.

Nyní jest velmi mnoho Němců v úzkých a rádi by prodali, jen kdyby někdo přišel. Kdyby se tedy našel zámožný krajan — Cech, neb několik jich, mohli by snadno a velmi výhodně od nich koupiti, kolik by jen chtěli: třeba i 100 desjatin v jednom kuse dobré orné půdy. Dnes jest tam již pět českých rodin, což však nic na tu rozlehlost neznamená. Najdou se tací Češi, aby se Moštěnice stala českou?

Z Novo-Krajeva.

(Volyňská gub., Ostrožský új., pošta Hošča.

Obec naše byla založena r. 1901 asi 26 členy z obcí: Rovno, Dubno a Ostrog, koupí 1016 desj. od poměščíka Žuravleva; platilo se 180 rublů za 1 desj. a sice tak, že 130 r. se dalo hned, zbytek 50 r. přejala Kijevská pozemková banka na 50/o. Osada naše jest smíšená a čítá celkem 370 obyv.; z těch jest 353 Cechů v 54 rodinách (190 mužs. a 163 žensk. pohl.) a 17 Rusů v 5 rod. O svém začátku hudeme stejnou píseň jako jiní naši spolubratři Češi. Půda byla špatná, pole nevyhnojená a neprooraná; že tedy jen velmi chudá úroda byla našemu celoročnímu přičinění odměnou, jest samozřejmé. Nyní jest ovšem — díky Bohu a naší pili — zcela jinak: jsme spokojeni. Pěstujeme všechny druhy obilí se zlatou pšenkou v čele; též pro chmel by u nás byla půda. Málo jí však můžeme využiti, ježto nelze najednou všem pánům sloužiti; dosud jest jen při velmi slibných začátcích. Sadařství si u nás stojí též dobře: každý hospodář má zahradu — menší neb větší — s vybranými druhy ovoce.

Pokud se týče vymožeností pro hospodářství, těch jsme použili a používáme — pokud jsme se mohli natáhnouti. Máme skoro všechny druhy strojů: na 41 mlátiček, tolikéž řezaček, žaček 16, seček 7; též několikery železné brány a podvojně pluhy. K tomu objednávané každoročně velmi mnoho umělých hnojiv — jen sádry na 500 pudů.

Remesla a živnosti zde máme pěkně zastoupené — rozumí se v českých rukách: 2 obchodníky ve smíšeném zboží, 1 řezníka, 2 kováře, 2 obuvníky, 2 koláře, 2 krejčí; k tomu nás p. Kolář a pí M. Žáčková zásobují dobrým mokem krále Gambriana. Dále zde máme též 2 mlýny vodní (p. Tuháček a p. Kouřil) o 2 složeních.